

ע"פ 2216/21 - דורית עשור, רות שימברג, לריסה גופשטיין, ויקטוריה שמיט נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2216/21

ע"פ 2244/21

ע"פ 2308/21

ע"פ 4018/21

לפני:
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט א' שטיין

המערערת בע"פ 2216/21: דורית עשור

המערערת בע"פ 2244/21: רות שימברג

המערערת בע"פ 2308/21: לריסה גופשטיין

המערערת בע"פ 4018/21: ויקטוריה שמיט

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזרי הדין של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו (כב' השופט מ' לוי) בת"פ 44939-12-18
מימים 16.2.2021 ו-29.4.2021

תאריך הישיבה: כ"ח בחשון התשפ"ב (3.11.2021)

בשם המערערת בע"פ 2216/21: עו"ד מיה רוזנפלד

בשם המערערת בע"פ 2244/21: עו"ד גיל דחוח; עו"ד גלית רוטנברג

בשם המערערת בע"פ 2308/21: עו"ד אקתרניה קוצ'רנקו
עמוד 1

עו"ד גד זילברשלג; עו"ד ירון לונדון

בשם המערערת בע"פ
4018/21:

עו"ד אלעד אשכנזי; עו"ד ליאור אחרק; עו"ד טל פרג'ון

בשם המשיבה:

בשם שירות המבחן למבוגרים: עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

המערערות הורשעו כולן על פי הודאתן בעבירות של קבלת שוחד והפרת אמונים במסגרת תפקידן בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות, המופקד על הפיקוח על המזון, ובין סמכויותיו קביעת הנחיות ליבואני מזון, יצרנים ובעלי עסקים בתחום המזון (להלן: שירות המזון). בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט מ' לוי) גזר עליהן עונשי מאסר בפועל ועונשים נלווים (והכל כפי שיפורט להלן בהרחבה). הערעור שלפנינו נסב על חומרת העונשים שהושטו על המערערות.

תמצית הרקע וההליכים

1. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערערת בע"פ 4018/21 (להלן: שמיט), עבדה בשירות המזון משנת 1995 ועד שנת 2017. בשנת 2005 מונתה לתפקיד מנהלת תחנת הסגר (היא שלוחה של שירות המזון). במסגרת זאת הייתה אחראית, בין היתר, על פיקוח, ביקורת והנחיה של מפקחי מזון וכן על מתן אישורי סימון מיוחדים למזון ועל טיפול במוצרי מזון שלגביהם התקבלו תוצאות מעבדה חריגות. החל משנת 2008 נרקמה בין שמיט לבין תמיר סיטי, הבעלים של חברת "סיטי תוספי מזון לספורטאים" בע"מ (להלן: סיטי) מערכת יחסי שוחד, שבגדרה כל שלושה שבועות לערך, נתן סיטי לשמיט מעטפות ובהן סכומי כסף משתנים במזומן ובתמורה ביקש שתפעל כדי לשחרר את המוצרים שייבא וכן שתפעל לעכב משלוחים של מתחרים עסקיים שלו. שמיט נענתה לבקשותיו השונות ככל שמצאה כי הדבר בסמכותה ובאפשרותה. ערך טובות ההנאה שקיבלה שמיט מסיטי עומד על כ-165,000 ש"ח. בהמשך כתב האישום מתואר כי החל מספטמבר 2016 נרקמו יחסי ידידות בין שמיט לבין אדם נוסף, שעסק במתן שירותי ייעוץ וטיפול בייבוא עבור יבואני מזון אל מול משרדי הממשלה (להלן: ניניו). במסגרת זאת, ניניו נהג להעביר לשמיט מעטפות עם סכומי כסף משתנים במזומן בתמורה למתן עדיפות לבקשות הייבוא שהגיש. ערך טובות ההנאה שקיבלה מניניו עומד על כ-30,000 ש"ח. בנוסף, כתב האישום ייחס לשמיט עבירות מס, וזאת מכיוון שכאמור, בין השנים 2008-2017 קיבלה כספים בסך 195,000 ש"ח, מבלי שדיווחה על כך לרשויות המס.

2. המערערת בע"פ 2244/21 (להלן: שימברג), עבדה בשירות המזון משנת 2000 ועד שנת 2017. בשנת 2010 או בסמוך לכך מונתה שימברג למנהלת מחלקת ייבוא בשירות המזון והייתה הסמכות המקצועית העליונה של מהנדסי המזון במחלקת הייבוא וכן אחראית על טיפול בבקשות חריגות. במסגרת זאת עבדה עם יבואנים, עמילי מכס ויועצי מזון שייצגו יבואנים שביקשו לקבל אישורי ייבוא בקשר לסמכויותיה. בין השנים 2010-2017 קיבלה שימברג מעטפות ובהן סכומי כסף משתנים במזומן, פעמיים בשנה, מאדם שעסק במתן שירותי ייעוץ וטיפול בייבוא עבור יבואני

מזון אל מול משרדי הממשלה (להלן: טוקר). מלבד מעטפות הכסף, נתן טוקר לשימברג טובות הנאה בדמות מוצרי מזון וצריכה שונים שערכם המצטבר עומד על כ-10,000 ש"ח. כמו כן, קיבלה שימברג מניניו פעם בשנה מעטפות ובהן סכומי כסף במזומן בסך 300 ש"ח שהוגדרו על ידו כמתנה לחג, וכן טובות הנאה בדמות מוצרי מזון וצריכה שונים. בזמן, טיפלה שימברג בבקשות אישור ייבוא חריגות ללקוחותיו של ניניו. ערך טובות ההנאה שקיבלה שימברג מניניו עומד על כ-4,000 ש"ח. בנוסף, בין השנים 2014-2017 קיבלה שימברג טובות הנאה בסך אלפי שקלים ממנהלת חשבונות בחברה העוסקת בייבוא. במהלך השנים 2008-2010, במועד שאינו ידוע למשיבה, קיבלה שימברג טובות הנאה בדמות חופשה בשווי 2,000 ש"ח מאדם שעסק בייבוא גבינות ומוצרי מזון במקביל לטיפול בבקשת ייבוא שלו.

3. המערערת בע"פ 2308/21 (להלן: גופשטיין) עבדה משנת 1997 בשירות המזון כמהנדסת מזון במחלקת ייבוא, ובמסגרת זאת עסקה במתן אישורי ייבוא מזון. בשנת 2003 או בסמוך לכך, סיכמו גופשטיין וטוקר כי האחרון ישלם לה 200 ש"ח על כל 5 אישורי ייבוא שתנפיק ללקוחותיו. נוסף על כך, טוקר העניק לגופשטיין כרטיסי מתנה טעונים בסכום של כ-250 ש"ח בתקופות החגים. ערך טובות ההנאה שקיבלה מטוקר עומד על כ-20,000 ש"ח. כמו כן, החל משנת 2013 גופשטיין קיבלה כרטיסי מתנה טעונים ב-300 ש"ח בתקופת החגים ממנהל מחלקת ייבוא בחברה למוצרי טבע (להלן: שלום), ובו בזמן המשיכה לטפל בבקשות הייבוא שלו ואף לתת להן עדיפות. ערך טובות ההנאה שקיבלה משלום עומד על כאלפי שקלים. בנוסף, החל משנת 2014 קיבלה גופשטיין כרטיסי מתנה טעונים ב-250 ש"ח מיבואן מזון ואף טופלה על ידו בטיפולים מסוגים שונים שעלותם כ-3,000 ש"ח. עוד מוסיף כתב האישום ומתאר כי בשנת 2011 פנתה גופשטיין לאדם שעסק בייבוא מזון לישראל בבקשה כי יעסיק את בתה בחברת הייבוא שלו. ואכן, בין השנים 2011-2014 הועסקה בתה של אפשטיין בחברות בבעלותו, והשתכרה בסכומים הנעים בין 7,000-10,000 ש"ח בחודש. מלבד האמור, החל מחודש מאי 2017 ועד סוף חודש נובמבר 2017 קיימה גופשטיין מערכת יחסים חברית ואינטימית עם אדם שעסק במתן שירותי ייעוץ וטיפול בייבוא עבור יבואני מזון אל מול משרדי הממשלה. על פי האמור בכתב האישום, כחלק ממערכת היחסים בין השניים, נסעה אפשטיין לנופש בחו"ל עמו, ובמקביל לקחה לטיפול את הבקשות שהגיש, ואף אישרה את חלקן.

4. המערערת בע"פ 2216/21 (להלן: עשור) עבדה משנת 1999 בשירות המזון כמזכירתה של שימברג, ובמסגרת זאת הייתה אמונה על קליטת בקשות לאישור ייבוא מזון והעברתן לגורמים הרלוונטיים. במסגרת סמכויותיה, היה נתון לעשור שיקול דעת בתעדוף הטיפול בבקשות אישור הייבוא. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בשנת 2010 פנתה עשור לטוקר והציעה לו זירוז הטיפול בבקשות הייבוא שהגיש בתמורה לסיוע כספי שנדרש לה לטענתה נוכח "הסתבכות משפטית" של בנה. בהמשך לכך, בין השנים 2010-2017 קיבלה עשור מטוקר מעת לעת סכומי כסף משתנים בהיקף מאות שקלים במזומן. כמו כן, קיבלה מטוקר טובות הנאה נוספות, ובהן הלוואה שלא נפרעה בסך 2,000 ש"ח וכן כרטיסי מתנה בסך 250 ש"ח. ערך טובות ההנאה שקיבלה עשור מטוקר עומד על כ-10,000 ש"ח. נוסף על כך, עשור פנתה גם לניניו לקבלת עזרה כלכלית. ניניו העביר לעשור סכומים הנעים בין מאות שקלים ל-2,000 ש"ח מעת לעת, בין אם באופן אישי ובין אם באמצעות גיסו. בנוסף, בעקבות בקשתה של עשור, פנתה נאשמת נוספת בפרשה עליה יפורט בהמשך לניניו, בבקשה להלוואה בסך 5,000 ש"ח שלמעשה נועדה לשימוש האישי של עשור. סך ערכן של טובות ההנאה שקיבלה עשור מניניו עומד על עשרות אלפי שקלים. מלבד האמור, החל משנת 2012 פנתה עשור לייבואן מוצרי קפה (להלן: חדד) בבקשה שסייע לה כלכלית, בתמורה לעזרה מקצועית מצדה. בהמשך, בשנת 2016 רכש חדד, לבקשת עשור, ריהוט גן שנשלח לביתה.

הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי

5. המערערות הודו במיוחס להן בגדר הסדרי טיעון שלא כללו הסכמה לעניין העונש. שמיט הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין; ובתשע עבירות של השמטת הכנסה לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961. שימברג הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד, ובשלוש עבירות של הפרת אמונים; גופשטיין הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד, ובארבע עבירות של הפרת אמונים; עשור הורשעה בעבירה של לקיחת שוחד, ובשתי עבירות של הפרת אמונים. יוער כי שימברג, גופשטיין ועשור הגיעו להסדר הטיעון עובר לניהול דיוני הוכחות בעניינן, ואילו שמיט, אשר תחילה כפרה במיוחס לה, הגיעה להסדר טיעון והודתה במעשים שיוחסו לה רק לאחר מספר דיוני הוכחות. לפיכך, גזר הדין בעניינה של שמיט ניתן בנפרד מגזר דין של יתר המערערות, כפי שיפורט להלן.

6. ביום 16.2.2021 גזר בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט מ' לוי) את דין של שימברג, גופשטיין ועשור (יחד עם נאשמים נוספים). בית המשפט קבע את מתחם העונש ההולם על בסיס חלוקה של מתחם נפרד לעבירת השוחד ומתחם נפרד לעבירות הפרת האמונים. לאחר שסקר את הפסיקה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשעה שימברג הוא 12-30 חודשי מאסר בפועל בגין עבירת השוחד ומתחם עונש של 9-20 חודשי מאסר בפועל בגין שלוש עבירות של הפרת אמונים. לחומרה ציין בית המשפט את מעמדה הבכיר בפרשה, את ערך טובות ההנאה שקיבלה, ואת משך הזמן בו ביצעה את המעשים האמורים. לקולה, צוין כי כתב האישום לא ייחס לה מעשים קונקרטיים אסורים בתמורה לטובת ההנאה שקיבלה. בעניינה של גופשטיין, נפסק כי מתחמי העונש ההולם שנקבעו בעניינה הם 15-36 חודשי מאסר בפועל בגין עבירת שוחד ו-9-20 חודשי מאסר בפועל בגין 4 עבירות של הפרת אמונים. לחומרה ציין בית המשפט את הסיכום מראש בין גופשטיין לטוקר ביחס לטובות ההנאה, ערך טובות ההנאה, מגוון העבירות של הפרת אמונים בהן הורשעה, התמורה שנתנה לטוקר בעד טובות ההנאה ומשך זמן ביצוע המעשים. לקולה ציין בית המשפט את העובדה כי טובות ההנאה שקיבלה גופשטיין מחלק מהגורמים היו "סביב החגים". בעניינה של עשור קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם הוא 12-30 חודשי מאסר בפועל בגין עבירת השוחד ומתחם של 6-15 חודשי מאסר בפועל בגין שתי עבירות של הפרת אמונים. בית המשפט ציין לחומרה כי עשור פנתה מיוזמתה באופן חוזר ונשנה לגורמים שונים בבקשה לקבל סכומים נוספים; את ערך טובות ההנאה שקיבלה; התמורה שנתנה בגין טובות ההנאה; עירובה של נאשמת נוספת בביצוע עבירות; ומשך זמן ביצוע המעשים.

7. בית המשפט קבע כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם בעניינן של כלל המערערות לקולה, משיקולי צדק. בית המשפט התייחס לכך שהמערערות מתמודדות עם קשיים רפואיים וכלכליים ניכרים וכי הן הודו ונטלו אחריות על מעשיהן, הביעו חרטה וצער, שבית המשפט התרשם כי הם כנים, והביעו רצון לשקם את חייהן. שיקולים אלה הובילו את בית המשפט לגזור על שימברג 12 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין), וקנס בסך 25,000 ש"ח; על גופשטיין 15 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין), וקנס בסך 25,000 ש"ח; ועל עשור 12 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין) וקנס בסך 15,000 ש"ח.

8. ביום 29.4.2021 ניתן גזר הדין בעניינה של שמיט. בית המשפט קבע מתחם נפרד לכל אירוע, תוך הבחנה בין עבירת השוחד, עבירת הפרת האמונים ועבירת המס. בית המשפט קבע כי מעשיה הם החמורים מבין מעשיהם של כל הנאשמים בלקיחת שוחד וטובות הנאה בפרשה, נוכח הצטברותן של הנסיבות לחומרה ובהן: מעמדה הבכיר כמנהלת תחנת ההסגר; ערך טובות ההנאה שקיבלה, שהוא גבוה במיוחד בהשוואה למעורבים אחרים בפרשה; התמורה שנתנה שמיט בעד טובות ההנאה; והתקופה הארוכה בה קיבלה שוחד וטובות הנאה, שעמדה על כ-9 שנים. בית המשפט נתן משקל לקולה לכך ששמיט לא יזמה את קבלת טובות ההנאה, אך ציין מאידך כי יש לתת לכך משקל מוגבל נוכח

התקופה הארוכה שבמהלכה בוצעו המעשים. נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא 24-48 חודשי מאסר בפועל בגין עבירה של לקיחת שוחד, 6-12 חודשי מאסר בפועל בגין עבירה של הפרת אמונים, וביחס לעבירה של השמטת הכנסה, נקבע מתחם שנע בין מאסר מותנה לבין מאסר בפועל שיכול וירוצה בעבודות שירות. בית המשפט קבע כי יש לחרוג ממתחם הענישה האמור לקולה, משיקולי צדק, בהתחשב בבעיות הרפואיות והנפשיות מהן סובלת שמיט ובשל החשש להידרדרות במצבה. כמו כן ניתן משקל לכך ששמיט מטפלת בבעלה ובאמה שסובלים גם הם מקשיים פיזיים ונפשיים. שיקולים אלה הובילו את בית המשפט לגזור על שמיט 21 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין) וקנס בסך 150,000 ש"ח.

9. למען שלמות התמונה, ובשים לב לטענות המערערות בהליך שלפנינו, אציג בתמצית את העונשים שנגזרו על מעורבים נוספים בפרשה, אשר הורשעו אף הם על יסוד הודאתם במסגרת הסדרי טיעון:

על פטחוב, ששימש כמהנדס מזון במחלקת הייבוא בשירות המזון, והורשע בעבירה של לקיחת שוחד; בעבירה של תיווך לשוחד; ובשלוש עבירות של הפרת אמונים (להלן: פטחוב), השית בית המשפט המחוזי 18 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין) וקנס בסך 70,000 ש"ח.

על לבינסקי, ששימשה גם היא כמהנדסת מזון במחלקת הייבוא, והורשעה בעבירה של לקיחת שוחד ובשתי עבירות של הפרת אמונים (להלן: לבינסקי), השית בית המשפט המחוזי 12 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי (כמפורט בגזר הדין) וקנס בסך 40,000 ש"ח. יוער כי לבינסקי ערערה גם היא לבית משפט זה, אך לבקשתה הדין בעניינה נדחה למועד אחר.

על אור, ששימשה כרכזת לשכה במחלקת הייבוא בשירות המזון, והורשעה בשתי עבירות של הפרת אמונים, השית בית המשפט המחוזי 4 חודשי מאסר בפועל שירות, מאסר על תנאי (כמפורט בגזר הדין) וקנס בסך 3,000 ש"ח.

אשר לנותני השוחד וטובות ההנאה, יצוין בתמצית כי העונשים שהושתו עליהם נעו בין אי הרשעה לצד התחייבות אישית ושל"צ, לבין 24 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנסות כמפורט בגזרי הדין השונים (ת"פ (שלום ת"א) 51258-09-19 מדינת ישראל נ' קריספל (13.10.2021); ת"פ (שלום ת"א) 51258-09-19 מדינת ישראל נ' קריספל (30.9.2021); ת"פ (שלום ת"א) 51258-09-19 מדינת ישראל נ' קריספל (19.5.2021); ת"פ 35512-12-18 (שלום ת"א) מדינת ישראל נ' סיטי (3.3.2021); ת"פ (מחוזי ת"א) 58477-09-19 מדינת ישראל נ' מלבסקי (26.10.2020); ת"פ 58477-09-19 (מחוזי ת"א) מדינת ישראל נ' דביר (20.10.2020); ת"פ (מחוזי ת"א) 58477-09-19 מדינת ישראל נ' דביר (1.6.2020); ת"פ (מחוזי ת"א) 58332-09-19 מדינת ישראל נ' ניניו (5.3.2020)). יוער גם כי ערעורים שהגישו שלושה מנותני השוחד וטובות ההנאה לבית משפט זה התקבלו (ע"פ 8169/20 שלום נ' מדינת ישראל (26.8.2021) (להלן: עניין שלום); ע"פ 325/21 ניניו נ' מדינת ישראל (29.8.2021) (להלן: עניין ניניו)). בעניין שלום הוחלט לבטל את הרשעתם של שניים מנותני השוחד, משנקבע כי מדובר במקרה חריג, שבו מכלול הנסיבות מוביל לאי-הרשעה, ובהן העובדה שהם הורשעו ברף הנמוך של עבירות הסיוע להפרת האמונים, גילם המתקדם, היותם נעדרי עבר פלילי, המלצת שירות המבחן בעניינם, ובהתחשב בנזק שעלול להיגרם להם בשל ההרשעה. בעניין ניניו הוחלט על הפחתת עונשו מ-30 חודשי מאסר בפועל ל-24 חודשי מאסר בפועל מטעמים שבאחידות ענישה, וכן נוכח נסיבותיו

עמוד 5

האישיות, כפי שתוארו בגזר הדין של בית המשפט קמא ובתסקיר שירות המבחן.

מכאן הערעורים שלפנינו.

טענות המערערות

10. בערעורה עומדת שמיט על כך שהיא נעדרת עבר פלילי ועל נסיבותיה האישיות הקשות, ובהן מצבה הרפואי והנפשי; מצבה הרפואי של אמה, אשר מצבו הרפואי של בעלה, אשר גם הוא תלוי במערערת לצורך תפקודו היומיומי. לעומת שמיט, אמנם בית המשפט המחוזי חרג לקולה ממתחם העונש ההולם נוכח הנסיבות האמורות, אך לא במידה מספקת שכן הטלת עונש מאסר בפועל עלולה להחמיר את מצבה באופן משמעותי כך שייגרם לה נזק בלתי הפיך. לפיכך, לשיטת שמיט, יש להשית עליה מאסר בדרך של עבודות שירות, כפי שאף הומלץ על ידי שירות המבחן בתסקיר מיום 25.2.2021. עוד נטען כי בית המשפט לא נתן משקל מספק לנסיבות ביצוע העבירה ולחלקה של שמיט בהן. לטענתה, יש להתחשב בכך שבניגוד למעורבים אחרים בפרשה, שמיט לא יזמה את מעשי השוחד, וכן בכך שבמעשיה לא חרגה מהסמכויות שהיו נתונות לה ושמעשיה לא גרמו לפגיעה בבריאות הציבור. בנוסף, לטענתה, שגה בית המשפט כשקבע כי שמיט היא הבכירה מבין המעורבים בשירות המזון. עוד טוענת שמיט כי יש להפחית את הקנס שהוטל עליה, משום שגובהו חורג לחומרה מהקנסות שהוטלו על מעורבים אחרים בפרשה.

11. בערעורה מבקשת שימברג שבית המשפט יתחשב בנסיבותיה האישיות הקשות, ובהן העובדה שהיא מגדלת לבדה את שתי בנותיה בגילאי 16 ו-20, לאחר שבעלה נפטר בסמוך למעצרה. שימברג מדגישה כי ככל שערעורה לא יתקבל ועונש המאסר בפועל שהוטל עליה לא יופחת לעבודות שירות, אין אף בן משפחה אחר שיוכל לטפל בביתה הקטינה. גם בדיון שנערך לפנינו הודגשה עובדה זו. בנוסף, לטענתה, ההליכים המשפטיים בעניינה, מות בעלה ונסיבות אישיות נוספות הביאו לקשיים משמעותיים לה ולבנותיה, ומאסר בפועל עלול להעצימם. לטענתה, יש לתת משקל גם להמלצת התסקיר המשלים בעניינה מיום 31.10.2021, שלפיה יש לשקול בחיוב להקל בעונשה כך שיומר למאסר בדרך של עבודות שירות. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, שימברג עומדת על כך שלא ניתן משקל מספק לכך שלא נתנה תמורה עבור טובות ההנאה שקיבלה וכן כי ברקע למעשים עמדה "התרבות הארגונית" שהשתרשה בשירות המזון, בה קבלת מתנות הייתה כעניין שבשגרה. עוד מדגישה שימברג כי שיתפה פעולה עם רשויות החוק; כי עובר לפרשה תרמה תרומה משמעותית לאינטרס הציבורי; וכי הפגיעה שנגרמה לערכים המוגנים כתוצאה ממעשיה אינה מהחמורות.

12. גופשטיין טוענת כי שגה בית המשפט כאשר קבע מתחמים נפרדים לעבירות השוחד ולעבירות הפרת האמונים; לשיטתה, בהתאם להלכות בית משפט זה, יש לקבוע כי המעשים מהווים אירוע מתמשך אחד מכיוון שמתקיים ביניהם קשר הדוק, דמיון וחזרתיות. עוד נטען כי מתחמי העונש שנקבעו בעניינה של גופשטיין מחמירים ביחס לענישה הנוהגת. נוסף על כך, נטען כי בשל מתחמי הענישה המחמירים שקבע בית המשפט המחוזי וקביעת מתחמים נפרדים לעבירות השוחד והפרת האמונים, סטייתו ממתחמי העונש לקולה משיקולי צדק אינה נותנת מענה מספק לנסיבותיה האישיות הקשות, שכן היא סובלת ממחלות שמשפיעות על תפקודה, ואף מחייבות אותה לבצע מעקב רפואי ולקחת טיפול תרופתי. עוד הודגש כי מיום המעצר ובעקבות מגפת הקורונה וגירושה, מצבה הנפשי והגופני התדרדר, ובעקבות כך היא החלה בטיפול תרופתי. לטענתה, בית המשפט לא נתן משקל מספק לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינה ביום 2.7.2020, אשר המליץ על ריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות. עוד טוענת גופשטיין כי יש להפחית את הקנס שהוטל

עליה, הן משום גובהו - החורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת, הן בשל כך שאינה עובדת החל משנת 2017.

13. גם לטענת עשור לא היה מקום לקבוע מתחמי עונש נפרדים לעבירות השוחד ולעבירות הפרת האמונים, שכן העבירות בוצעו בו זמנית, והן בעלות מאפיינים דומים. עוד נטען כי בשים לב לרף הנמוך של חומרת מעשיה, גזר הדין מחמיר עימה לעומת רמת הענישה הנוהגת בנסיבות דומות. גם לעמדת עשור החלוקה למתחמי עונש נפרדים הביאה לכך שהחריגה לקולה ממתחם הענישה משיקולי צדק לא הטיבה עמה במידה מספקת, נוכח העובדה כי העבירה בוצעה על רקע הסתבכות של בנה בפלילים ורצונה לסייע לו, ונוכח נסיבותיה האישיות, ובהן מצבה הנפשי הקשה במיוחד אשר החריף מיום מעצרה (כפי שמשקף בתסקיר שירות המבחן מיום 31.10.2021). בנוסף, לעשור בת בגיל 8 שנים, אשר אין אף בן משפחה שיוכל לטפל בה בתקופת המאסר, ולפיכך לטענתה מאסר בפועל עלול להוביל גם לפגיעה משמעותית בילדתה. לטענת עשור, יש להתחשב בהמלצת שירות המבחן בעניינה, שלפיה יש לשקול בחיוב מאסר בדרך של עבודות שירות בעניינה, שתאפשר לה להמשיך לשמש כהורה וכמטפלת העיקרית של בתה, וכן להמשיך בטיפול נוכח נסיבותיה האישיות כאמור. עוד מבקשת עשור כי נפחית את גובה הקנס שהוטל עליה.

יוער כי כל המערערות מעלות גם טענות שעניין פגיעה בעיקרון אחדות הענישה, נוכח העונשים שהושתו עליהן ובהשוואה למעורבים אחרים בפרשה. אדרש לטענות אלה בפירוט בהמשך.

טענות המשיבה

14. המשיבה סבורה כי הערעור דן אינו נמנה עם המקרים החריגים שמצדיקים התערבות בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית. לשיטתה, למערערות נקבעו מלכתחילה מתחמי עונש מקלים, כאשר בית המשפט אף מצא לנכון לסטות מהם משיקולי צדק. לפיכך, עונשיהן של המערערות אינם משקפים את החומרה הרבה של מעשיהן, ואת המאפיינים החריגים בחומרתם של פרשת שוחד זו, ובהם הנזק המשמעותי שעלול היה להיגרם לבריאות הציבור; הפגיעה החמורה שנגרמה לאמון הציבור בשירות הציבורי; מספר עובדי שירות המבחן המעורבים בפרשה; וכן התקופה הארוכה בה הפרשה נמשכה. בהתייחס לטענות שהוצגו על ידי שימברג ועשור בדבר הפגיעה האפשרית בבנותיהן נוכח ריצוי מאסר בפועל, טוענת המשיבה כי בשני המקרים לילדות קרובי משפחה שיכולים לטפל בהן בתקופת המאסר. בנוסף נטען כי הנסיבות האמורות כבר הובאו בחשבון במסגרת גזר הדין המקל של בית המשפט המחוזי, שמצא כי בשל חומרת המעשים יש להשית על שתיהן מאסר בפועל. בנוסף, לטענת המשיבה, יש להבחין בין שימברג ועשור, נוכח פערי הגילאים בין בנותיהן (יוזכר כי בתה הצעירה של שימברג בת 16 ובתה של עשור בת 8). אשר לטענתה של עשור כי מעשיה בוצעו על רקע הסתבכות פלילית של בנה, לטענת המשיבה נסיבות אלו נוגעות רק לאישום אחד מבין האישומים אשר יוחסו לה בכתב האישום.

דין והכרעה

15. לאחר שבחנתי את נימוקי הצדדים בכתב ובעל פה, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את ערעורן של שמיט, שימברג וגופשטיין ולקבל באופן חלקי את ערעורה של עשור וכך אציע לחבריי לעשות.

16. כידוע, ערכאת הערעור תתערב בחומרת העונש שהושת על מערער רק במקרים שבהם ניכרת סטייה של

ממש ממדיניות הענישה הנוהגת או בקיומן של נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ע"פ 9180/16 מליק נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (16.11.2017) (להלן: עניין מליק); ע"פ 8912/13 מדינת ישראל נ' טל, פסקה 10 (13.2.2014) (להלן: עניין טל); ע"פ 1274/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (4.7.2013)). גם בקביעת מתחם העונש נתון לערכאה הדיונית שיקול דעת רחב, וערכאת הערעור לא תתערב בו אם העונש שנגזר הולם את חומרת המעשה שנעשה (ע"פ 2033/21 זועבי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (30.8.2021)). זו אפוא נקודת המוצא ממנה נבחן את גזרי הדין בעניינן של כל אחת מהמערכות.

17. בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות השוחד והפרת אמונים. עבירות אלו חותרות תחת מוסדות השלטון, פוגעות במינהל התקין וכן באמון הציבור במערכת השלטונית (עניין מליק, פסקה 50; ע"פ 3295/15 מדינת ישראל נ' גפסו, פסקה 18 לפסק הדין של השופטת (כתוארה אז) א' חיות (31.6.2016) (להלן: עניין גפסו); ע"פ 4722/92 מרקוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2), 45, 49 (1993)). בהתאם, התווה בית משפט זה גישה עונשית מחמירה נגד מי שחטאו בשחיתות (עניין גפסו, פסקה 41 לפסק הדין של השופטת (כתוארה אז) א' חיות; רע"פ 3292/15 לחיאני נ' מדינת ישראל, פסקה מז (17.11.2015) (להלן: עניין לחיאני)). באשר לעבירת השוחד, בית משפט זה התייחס מספר רב של פעמים לכך שככלל, ראוי להטיל על מי שהורשע בעבירת שחיתות עונשי מאסר בפועל (ע"פ 4318/20 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 23 (18.4.2021); עניין מליק, פסקה 50; ע"פ 4115/08 גלעד נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (24.1.2011); ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 342, 337 (1997)). כפי שנקבע בעניין אחר, עניינן של עבירות השוחד הוא:

"בהפרה עמוקה של היסודות הבסיסיים עליהם נשען המינהל הציבורי בפעולתו. יסודות אלה מושתתים על קיום חובה לפעול בכל מצב מתוך ראיית האינטרס הציבורי וטובת האזרחים, ולהימנע משימוש פסול בהענקת טובות הנאה כאמצעי לרכישת כוח שלטוני. עבירות השחיתות [...] מקעקעות את אמון האזרח במנהיגיו, ואת בטחונו בטוהר שיקוליהם. עבירות השוחד והשחיתות פוגעות פגיעה רחבת היקף ביחסי השלטון והאזרח, ובמבנה החברתי כולו" (ע"פ 1224/07 בלדב נ' מדינת ישראל, פסקה 87 (10.2.2010); וראו בדומה באשר לעבירת הפרת אמונים פסק דיני בע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.12.2016) (להלן: עניין בר)).

18. עיון בפסיקת בית משפט זה מעלה כי בניגוד לטענת המערערות, בית המשפט המחוזי לא חרג ממדיניות הענישה הנוהגת בהשיתו עונשים הנעים מ-12 ל-21 חודשי מאסר בפועל על המערערות. כך למשל, בע"פ 9598/16 קטיש נ' מדינת ישראל (13.7.2017), נדחה ערעורו של סוהר שהורשע בין היתר בעבירות של לקיחת שוחד על ידי עובד ציבור לאחר שקיבל שוחד כספי מאחד האסירים, על גזר הדין שבמסגרתו הושת עליו עונש של 18 חודשי מאסר בפועל; בע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר זיו (23.2.2017), הוחלט לקבל את ערעור המדינה ולהחמיר את עונשו של סוהר אשר הורשע בין היתר במספר עבירות של קבלת שוחד על ידי עובד ציבור, מרמה והפרת אמונים מ-6 חודשי מאסר בפועל אשר ירצו בדרך של עבודות שירות ל-12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח; בע"פ 1676/14 אבו חייה נ' מדינת ישראל (26.6.2014) נדחה ערעורו של שוטר משמר הגבול בשירות הקבע שהורשע בין היתר בעבירות של שוחד, ונגזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל; בע"פ 267/13 מדינת ישראל נ' אשכול לוי (23.3.2016) (להלן: עניין אשכול), החמיר בית משפט זה את עונשו של מי ששימש כגזבר ומזכיר המועצה האזורית מרחבים והורשע בעבירות של קבלת שוחד ושל גניבה בידי עובד ציבור מ-12 ל-20 חודשי מאסר בפועל (ראו גם: עניין לחיאני; ע"פ 1044/12 סער נ' מדינת ישראל (10.12.2012); ע"פ 846/12 ויטה נ' מדינת ישראל (10.12.2012)). במקרה דנן, הורשעו המערערות בעבירות

לקיחת שוחד והפרת אמונים, במסגרת פרשה רחבת היקף של העברות שוחד וטובות הנאה מיזמים לעובדי ציבור כדי שינהגו במשוא פנים. במעשיהן, פגעו המערערות בצורה קשה באמון הציבור, בטוהר ההליך המינהלי וביושרתה של הרשות הציבורית. מעשים אלה מצדיקים ענישה קשה ומרתיעה. לפיכך, אני סבור שהעונשים שנגזרו על המערערות חורגים ממדיניות הענישה הנוהגת, לא כל שכן במידה שמצדיקה את התערבות ערכאת הערעור. נשוב ונדגיש כי רמת הענישה שנקבעה אינה במתאם לחומרת העבירות וכפי שציין בית המשפט המחוזי היא חורגת לקולה מרמת הענישה הראויה מטעמי צדק.

19. נוכח האמור, סבורני כי במקרה דנן אין צורך להכריע בשאלה אם שגה בית המשפט המחוזי כאשר קבע מתחמי ענישה נפרדים, אחד לעבירת השוחד ואחד לעבירות הפרת האמונים. כפי שצינתי בעניין ג'אבר, הבחינה אם העבירות השונות שביצע הנאשם מהוות "אירוע אחד" היא תכליתית-פונקציונאלית, והיא נועדה לשמש כלי עזר לערכאה הדיונית בהשוואת מקרה קונקרטי למקרים אחרים (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (29.10.2014)). הסיווג למתחמים כשלעצמו, לא יצדיק בהכרח התערבות של ערכאת הערעור בעונש שנגזר, מקום שהעונש שהושת על נאשם הולם את חומרת המעשה שנעשה (כן ראו: ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.12.2014)). על כן, משהגעתי למסקנה שהעונש שהושת על המערערות לא מבטא החמרה ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, לא מצאתי כי טענותיהן לעניין הסיווג לאירועים מצדיקות את התערבות ערכאת הערעור.

20. המערערות העלו טענות שונות לעניין חומרת העונשים שנגזרו עליהן בהשוואה לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה. אכן, עקרון אחדות הענישה הינו עקרון יסודי בשיטתנו, הנגזר מעקרון השוויון לפני החוק (ע"פ 4536/21 פרץ נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (4.11.2021); ע"פ 1656/16 דוידוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 99 (20.3.2017) (להלן: עניין דוידוביץ)). לפי עקרון זה, יש להחיל במידת האפשר עונשים דומים על נאשמים שביצעו עבירות דומות באופיין ובנסיבותיהן (ע"פ 4074/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (22.7.2019); עניין דוידוביץ, פסקה 99). כאשר מדובר בנאשמים באותה פרשה, על בית המשפט לשקול, בין היתר, את חומרת המעשים שביצע כל נאשם ביחס לשאר, תוך שקילת נסיבותיו האישיות של כל נאשם (ע"פ 5769/14 אלרואי נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (20.9.2015); ע"פ 8204/14 זלום נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (15.4.2015)). אקדים ואומר כי במקרה דנן, לא מצאתי שיש להתערב בעונשים שנגזרו על המערערות בהינתן עקרון זה. בית המשפט המחוזי בחן באופן אינדיווידואלי את חלקו של כל מעורב בפרשה, תוך שהתייחס במפורש להבדלים שמצדיקים שוני בענישה. בין היתר התייחס בית המשפט לסכומים השונים שקיבלו המעורבים בפרשה; לתפקידם ולמעמדם בשירות המזון; למשך הזמן בו בוצעו העבירות; ולשאלה האם ניתנה תמורה לטובות ההנאה. אפנה עתה לבחון את הטענות הפרטניות שהעלו המערערות בהקשר זה.

21. שמיט טוענת שיש להתחשב בכך שמעשיהם של פטחוב וגופשטיין היו חמורים יותר ממעשיה, וכי שימברג שימשה בתפקיד בכיר ממנה; לפיכך, לטענתה לא היה מקום להחמיר עמה ביחס לשאר עובדי שירות המזון המעורבים בפרשה. לכך מוסיפה שמיט כי העונש שנקבע על ידי בית המשפט אינו בהלימה לעתירת המדינה להשית עונש חמור יותר על פטחוב. המשיבה מצדה הדגישה כי חלקה של שמיט בפרשה הוא החמור ביותר, הן נוכח נסיבות ביצוע העבירה, הן נוכח הסכומים הגבוהים שקיבלה. המשיבה דחתה גם את טענתה של שמיט שלפיה ביקשה להשית עונש חמור יותר על פטחוב מאשר העונש שביקשה להטיל על שמיט. בנוסף, לטענת המשיבה, אין ללמוד מהעונשים אשר נגזרו על נותני השוחד וטובות ההנאה בפרשה לעניינה של שמיט, שהרי הלכה מושרשת כי לקיחת השוחד חמורה יותר מנתינתו. כאמור, לא מצאתי שיש לקבל את טענות שמיט בהקשר זה. כפי שפורט לעיל, בית המשפט המחוזי מצא שמעשיה של שמיט הם החמורים מבין מעשיהם של כלל לוקחי השוחד. אינני רואה עילה לסטות מקביעה זו של בית המשפט המחוזי,

שהתבססה על הצטברותן של נסיבות לחומרה במעשיה. כאמור, שמיט קיבלה טובות הנאה בסדר גודל של מאות אלפי שקלים, סכומים גבוהים בהרבה מהסכומים שקיבלו מעורבים אחרים בפרשה. בתמורה לטובות ההנאה שקיבלה, פעלה שמיט על מנת לקדם את בקשותיהם של נותני השוחד, ואף על מנת לעכב משלוחים של מתחרים עסקיים של נותני השוחד. לכך יש להוסיף את מעמדה הבכיר, בהשוואה למעורבים אחרים בפרשה אליהם מבקשת שיושוו דינה, כגון פטחוב וגופשטיין, ואת משך הזמן המשמעותי בו פעלה כאמור - תקופה של כ-9 שנים. אשר לטענתה של שמיט שלפיה שגה בית המשפט בקביעתו כי היא הבכירה מבין עובדי שירות המזון המעורבים בפרשה, מדובר בקביעה עובדתית של בית המשפט המחוזי ולא מצאתי טעם טוב לסטות ממנה. על כן, אינני סבור כי בעניינה של שמיט חלה סטייה מעקרון האחידות בענישה, או כי קיימת עילה אחרת להקל בעונשה.

22. שימברג מצדה טוענת כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהשווה את עונשה לעונשן של עשור ולבינסקי, שכן לטענתה מעשיהן חמורים יותר, הן נוכח הסכומים הגבוהים שקיבלו האחרונות בהשוואה אליה, הן נוכח העובדה כי הן נתנו תמורה קונקרטיה בתמורה לטובות ההנאה. שימברג אף טוענת ששגה בית המשפט כאשר התייחס למעמדה הבכיר כנסיבה לחומרה, שכן אין קשר בין מעמדה לבין העבירות שביצעה. איני סבור שאלו הם פני הדברים. מעמדו של עובד הציבור הוא שיקול רלוונטי בקביעת עונשו של נאשם, נוכח הפגיעה הקשה באינטרס הציבורי, שכן: "הציבור מצפה ממי שנמצא בדרגה בכירה בשירות הציבורי שישמש דוגמה ומופת בהתנהגותו לשאר משרתי הציבור" (עניין מליק, פסקה 48). בנוסף, הסכומים שקיבלה שימברג גבוהים, ומשתווים לסכומים שקיבלה עשור. לפיכך גם טענותיה של שימברג שעניין פגיעה בעיקרון אחידות הענישה דינן להידחות.

23. אשר לגופשטיין, היא טוענת כי מתחם הענישה שנקבע בעניינה מחמיר מהמתחמים שנקבעו לעבירות הפרת האמונים בעניינן של לבינסקי ועשור והמתחמים שנקבעו בעבירות השוחד בעניינן של שימברג, לבינסקי ועשור. דין טענותיה של גופשטיין להידחות. באשר למתחם שנקבע לעניין עבירת השוחד, גופשטיין קיבלה טובות הנאה באופן שיטתי, על פי סיכום מראש בינה לבין נותני השוחד, שבגינו נתנה תמורה קונקרטיה. אמנם, גופשטיין קיבלה טובות הנאה בסכום נמוך משקיבלה לבינסקי, אך היא ביצעה את העבירה במשך זמן רב יותר. לצד זאת, גופשטיין קיבלה טובות הנאה בסכומים גבוהים משקיבלו שימברג ועשור; שימברג לא נתנה תמורה קונקרטיה בעד טובות ההנאה שקיבלה; ותפקידה של עשור היה זוט יותר מתפקידה של גופשטיין. באשר למתחם שנקבע ביחס לעבירות הפרת אמונים, יש לדחות גם טענה זו של המערערות, שכן היא הורשעה ב-4 עבירות של הפרת אמונים, בניגוד לליבינסקי ועשור שהורשעו בשתי עבירות של הפרת אמונים, וכן, נוכח מגוון עבירות הפרת האמונים שביצעה גופשטיין, שמהווה נסיבה לחומרה, כפי שקבע בית המשפט המחוזי.

24. לבסוף, יש לדחות גם את טענת עשור שלפיה שגה בית המשפט כשקבע בעניינה מתחם עונש זהה בעבירת השוחד למתחם שקבע לשימברג, על אף ששימברג קיבלה שוחד בסכומים גבוהים יותר והייתה בכירה ממנה, וכן בכך שקבע לה מתחם עונש גבוה משקבע לליבינסקי, על אף שערך טובות ההנאה שקיבלה נמוך יותר. לא מצאתי שיש לקבל טענות אלה. בניגוד לנאשמים אחרים בפרשה, עשור פנתה ביוזמתה שלה לגורמים שונים בבקשה לקבל טובות הנאה, ואף נהגה לפנות בבקשה לקבלת סכומים נוספים כשסברה שהסכומים שקיבלה אינם מספקים; בנוסף, עשור עירבה את אור בפרשה, כאשר ביקשה ממנה לקחת הלוואה מטוקר ולהעביר אותה אליה. כמו כן, יש לתת משקל גם לכך שבניגוד לעשור, שימברג ולבינסקי לא נתנו תמורה קונקרטיה בעד טובות ההנאה. נוכח כל האמור, איני סבור שנפגע עקרון אחידות הענישה בעניינה של עשור.

25. לא מצאתי ממש גם בטענותיהן של המערערות לעניין הפגיעה באחידות הענישה נוכח העונשים שהושתו על

נותני השוחד וטובות ההנאה. אמנם, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, במקרה דנן קיימת חומרה יתרה במעשיהם של נותני השוחד, שנעשו לאורך שנים, באופן שיטתי ותוך ניצול מצוקתם הכלכלית של חלק מעובדי שירות המזון. לכן, גם אם ככלל מקובל לראות במעשיו של מקבל השוחד כחמורים משל נותן השוחד, ניתן לראות את עניינם של חלק מנותני השוחד וההנאה הסדרתיים בפרשה זו כחמורים באותה מידה כמו של מקבלי השוחד (עניין ניניו, פסקה 16). הדבר בא לידי ביטוי בעונשו של ניניו, שאף לאחר הפחתתו כאמור, עומד על 24 חודשי מאסר בפועל, והוא גבוה מעונשן של כלל המערערות. בנוסף, סיטי נידון למאסר בפועל בן 12 חודשים, וזאת לאחר שחתם על הסדר עד מדינה. באשר לטענה כי יש להפחית את עונשן של המערערות נוכח פסק דינו של בית משפט זה בעניין שלום, בו הוחלט כאמור לבטל את ההרשעה של שניים מנותני טובות ההנאה, דינה להידחות. בניגוד למערערות שלפניי, השניים הורשעו בעבירות סיוע להפרת אמונים והכרעת בית משפט זה התבססה בין היתר על כך שמדובר ברף הנמוך של עבירת הסיוע, בשילוב עם הנסיבות האישיות והמיוחדות עליהן הצביעו, ובהן גילם המתקדם והיעדר עבר פלילי. משאלה פני דברים, ונוכח השוני הרלבנטי בין מקרים אלה לענייננו, לא מצאתי כי יש להקיש מגזר הדין בעניינם של השניים למערערות שלפנינו.

26. אשר לטענת המערערות כי היה על בית המשפט המחוזי לאמץ את המלצת שירות המבחן לעניין העונש, הלכה מושרשת כי המלצות שירות המבחן אינן מחייבות את בית המשפט, אשר לו נתון שיקול הדעת הסופי לעניין גזירת העונש (ע"פ 4595/13 זובידאת נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (6.7.2014); ע"פ 6960/09 שגיב נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (8.11.2009)). במקרה דנן, על אף שבית המשפט המחוזי לא אימץ את המלצת שירות המבחן, הוא נתן משקל ממשי לנסיבות שעליהן הצביע בהמלצותיו, ואף השית עליהן בגין עונש החורג לקולה ממתחם הענישה ההולם שנקבע ומרמת הענישה הראויה בעבירות השחיתות החמורות שבהן הורשעו המערערות.

27. מכאן לבחינת טענות המערערות שלפיהן מתעוררות בעניינן נסיבות אישיות המצדיקות חריגה נוספת לקולה מהעונשים שנגזרו עליהן. אכן, המערערות כולן מצביעות על נסיבות אישיות מורכבות, אשר לשיטתן מובילות למסקנה כי אין להשית עליהן עונשי מאסר בפועל. בין היתר, שמיט כאמור סובלת מבעיות רפואיות ונפשיות וסועדת את בעלה ואת אימה בת ה-83; גופשטיין סובלת גם היא מבעיות רפואיות ונפשיות; ושימברג היא אם יחידנית המטפלת בבתה בת ה-16. אף על פי כן, לאחר ששקלתי את הנסיבות האמורות, מצאתי כי אין מקום לחריגה נוספת לקולה כאמור. באשר לטענותיהן של שמיט וגופשטיין באשר למצבן הרפואי, "הנחת המוצא היא כי גורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ערוכים לטפל באסירים במצבים רפואיים שונים, כולל כאלה שאינם פשוטים כלל ועיקר" (עניין בר, פסקה 10 לפסק דיני; ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 222 (29.12.2015)). בענייננו, לא נטען כי שירות בתי הסוהר אינו ערוך לטפל במערערות, ולא הוכח כי יש סכנה להחמרה מהותית במצבן או לקיצור תוחלת חייהן. לצד זאת, המערערות הורשעו בעבירות חמורות של שוחד והפרת אמונים, והאינטרס הציבורי מחייב כי חומרת המעשים תבוא לידי ביטוי בעונשים הולמים, באופן שיתן משקל רב להרתעה מפני לקיחת שוחד (ע"פ 5270/14 אולמרט נ' מדינת ישראל, פסקה 204 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן (29.12.2005)). נוכח האמור, לא מצאתי כי התקיימו התנאים לחריגה נוספת מטעמי צדק ממתחם העונש ההולם, הגם שכפי שכבר הודגש, בית המשפט המחוזי כבר התחשב בנסיבות האמורות כאשר חרג לקולה ממתחם הענישה שקבע.

28. שונה המצב לגבי נסיבותיה האישיות של עשור. על אף חומרת מעשיה, שפורטו כאמור, מצאתי כי נסיבות אלו מצדיקות הקלה מסוימת בעונשה משיקולים הומניטריים מיוחדים. כאמור, לעשור ילדה בת 8, ואין בסביבתה גורמים נוספים אשר יוכלו לטפל בה. גם בתסקיר שירות המבחן המשלים שהוגש בעניינה של עשור ביום 31.10.2021 המליץ שירות המבחן על ענישה שתאפשר לה להמשיך ולשמש ההורה המטפלת העיקרית לבתה. בנוסף, עשור סובלת ממצב נפשי קשה שמצריך טיפול פסיכולוגי ומעקב פסיכיאטרי. כעולה מהראיות שהובאו לפנינו, מאז מתן גזר הדין בעניינה,

חלה החמרה משמעותית במצבה הנפשי (משיקולי צנעת הפרט לא ארחיב על האמור). בדיון שלפנינו הודגש כי בשירות בתי הסוהר לא זמין מרכז לבריאות נפש לנשים הנדרש במצבה הנוכחי של עשור. נוכח הצטברות חריגה זו של נתונים, ומטעם זה בלבד אני סבור כי ניתן להקל - במידת מה בענישה שנגזרה עליה, וכי יש להפחית את מאסרה של עשור מ-12 חודשים ל-9 חודשי מאסר. בנתון לחוות דעת הממונה על עבודות השירות, תוכל עשור לשאת את המאסר בדרך של עבודות שירות.

29. לצד ההשגות על ענשי המאסר, ערערו שמיט, גופשטיין ועשור גם על גובה הקנס שהוטל עליהן. בתמצית, שמיט טוענת כי הקנס שהוטל עליה גבוה משל מעורבים אחרים בפרשה, ומשכך יש להפחיתו; גופשטיין טענה כי הקנס שהוטל עליה חורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת, וכן כי יש להפחיתו נוכח מצבה הכלכלי. דין של הטענות האמורות להידחות. בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך להטיל קנסות משמעותיים בעבירות כלכליות, כדי שאלו תיהפכנה לבלתי משתלמות גם מן ההיבט הכלכלי (ע"פ 4603/17 אדרי נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (16.7.2019)). אכן, בקביעת עונש הקנס על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם. ואולם, טענת גופשטיין בנוגע למצבה הכלכלי נטענה ללא תימוכין, ולפיכך אינה מצדיקה לסטות מהקנס שהטיל בית המשפט המחוזי בעניינה. אף לא מצאתי כי יש ממש בטענתה כי הקנס שהוטל עליה חורג מהענישה הנוהגת (עניין מליק; עניין אשכול; ע"פ 3071/13 מלכה נ' מדינת ישראל (19.6.2013)). באשר לטענת שמיט, נוכח הסכומים שקיבלה, שהם גבוהים משל המעורבים האחרים בפרשה, ישנה הצדקה בנסיבות לפער בין הסכום שהושת עליה לבין הסכומים שהושתו על שאר המעורבים. יוער כי טענותיה של עשור בנוגע להפחתת הקנס שהוטל עליה נטענו בעלמא, ללא פירוט, ודי בטעם זה כדי להביא לדחייתן.

סוף דבר

ערעורן של שמיט, שימברג וגופשטיין נדחה, על כל רכיביו; ערעורה של עשור מתקבל באופן חלקי, כפי שפורט לעיל.

שמיט, גופשטיין ושימברג יתייצבו לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליהן ביום 19.1.2022 עד השעה 10:00 בבית סוהר נווה תרצה, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותן תעודת זהות או דרכון. על המערערות לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

אשר לעשור, תוגש בעניינה חוות דעת מאת הממונה על עבודות השירות, עד ליום 19.1.2022, ובהמשך יינתן פסק דין משלים, בלא צורך בטיעון נוסף.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ע' פוגלמן.

ניתן היום, ט"ו בטבת התשפ"ב (19.12.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
